
Editörler

Doç. Dr. İhsan Yıldıztekin & Yrd.Doç.Dr.Şefika Demirkan

ŞİRKETLER MUHASEBESİ

Yazarlar

Anıl İlkem Özcan
Atakan Büyükbostancı
Doğan Demirci
Ebru Aslantaş
Hande Özolgun
İsmail Kılıç
Mehmet Ünal
Murat Özdemir
Turgay Yavuzarslan

Editörler
Doç.Dr. İhsan Yıldıztekin & Yrd.Doç.Dr. Şefika Demirkan
Şirketler Muhasebesi

ISBN: 978-605-5044-62-6

Kitapta yer alan bölümlerin sorumluluğu yazarlarına aittir

1.Baskı 2015

Bu kitabın basım,yayın ve satış hakları Lisans Yayıncılığa aittir.Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik,elektronik veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz basılamaz ve dağıtılamaz.

Lord Matbaası

Lisans Yayıncılık
Tahtakale Mah. Hicret Sokak No:8/A
Avcılar-İSTANBUL
e-posta : lisans@lisansyayincilik.com.tr
www.lisansyayincilik.com.tr

ÖNSÖZ

Sürekli gelişen ve değişen; her an toplumun ihtiyacı duyduğu mal ve hizmetleri üreten işletmelerin, yeterli öz kaynağa sahip olmaları gereklidir. Aile işletmeleri ve bireylerin tasarrufları ile kurulan şahıs şirketleri az sermaye gerektirmek, küçük ölçekli üretim ve hizmetleri sağlayabilmektedir. Ancak bu tür şirketlerin, bilgi çağında teknoloji üretebilen, kitlesel üretim yapabilen ve büyük sermayeli şirketlerle rekabet edebilme, uzun süreli karlı, verimli bir biçimde varlığını sürdürmesi mümkün olmayabilir. Özellikle ülkemizde, büyük sermaye gerektiren ekonomik faaliyetleri yerine getirebilmek için çok sayıda bireyin tasarruflarını bir araya getirebilen sermaye şirketlerinin daha fazla yaygınlaşması, büyük işletmelerini kurabilmesi arzu edilen durumdur. Sermaye, deneyim, üretim teknikleri ve işgünü bir araya getirmek ve yönetmek günümüzde daha da önem kazanmıştır. Bu tür şirketlerin dikey ve yatay büyümeleri ile holdingler kurulabilmektedir. Sermaye şirketlerin çoğalması ile marka, patent, lisans edinimi, rekabet avantajı kazanılması ve istihdam yaratılmasına katkı sağlayabileceklerdir. Ekonominin hücreleri olan işletmeler, yeterli sermayeye ve üretim gücüne kavuşunca, istikrarlı bir ekonomi ve sürdürülebilir kalkınmaya yol açabileceklerdir. Ülkenin ihtiyacı olan üretimi sağlamanın yanı sıra toplumsal refah ve kalkınmaya olumlu etkileri olabilecektir. Uluslararası ekonomik dengeye göre talepte bulunan diğer ülkelerin ihtiyacına cevap vererek, dünya barışına katkı sağlayabileceklerdir. Ülkenin dış ticaret fazlası vermesine ve bütçe açıklarını kapatmasına yardımcı olabileceklerdir. Şirketler muhasebesi, bir uzmanlık muhasebe alanıdır.

Yasal değişiklikleri dikkate alarak literatüre katkı sağlayan bu çalışma, şirketlerin nasıl kurabileceklerini ve ekonomik faaliyetlerini nasıl kayıt edebileceklerini; sermaye artırımını, kar dağıtımını, vergilendirme, tasfiye, birleşme ve finansal raporlama gibi temel konularda temel bilgi ve uygulamalara yer verilmiştir. Meslek lisesi, önlisans ve lisans düzeyinde eğitim gören öğrencilere yönelik önemli ölçüde bilgi içeren kaynak oluşturulmuştur. Muhasebe meslek mensuplarının uygulamalarına da katkı sağlayabilecek niteliktedir.

Bu kitabın hazırlanmasına katkı sağlayan bölüm yazarlarına ve desteğini esirgemeyen yayımcı kuruluşa teşekkürlerimizi iletiriz.

İstanbul, 2015

Editörler

Doç.Dr. İhsan Yıldıztekin

Yrd.Doç.Dr. şefika Demirkan

İÇİNDEKİLER

Önsöz	III
Bölüm 1	
GENEL KAVRAMLAR	11
1.1. Şirketin Tanımı ve Özellikleri	14
1.2. Şirketleşmenin Amaçları	15
1.3. Şirketlerin Sınıflandırılması	16
1.3.1. Adi Şirket (Ortaklık)	17
1.3.2. Ticaret Şirketleri	17
1.3.2.1. Şahıs Şirketlerinin Özellikleri	17
1.3.2.2. Sermaye Şirketlerinin Özellikleri	18
1.3.2.3. Şahıs Şirketleri ve Sermaye Şirketlerinin Karşılaştırılması	18
1.3. Şirketler Muhasebesinin Konusu	18
Bölüm 2	
ADİ ŞİRKETLER	21
2.1. Adi Şirketin Tanımı	22
2.2. Adi Şirketlerin Özellikleri	22
2.3. Vergi Mükellefiyeti Açısından Adi Şirketler	22
2.4. Adi Şirketlerin Kuruluşu	23
2.4.1. Sermayenin Nakit olarak Konulması	23
2.4.2. Sermayenin Mal olarak Konulması	24
2.4.3. Maddi Duran Varlığın Sermaye olarak Konulması	24
2.5. Adi Şirketlerde Ortaklar Arasında Sorumluluk	25
2.6. Adi Şirketlerde Giderlerin Muhasebeleştirilmesi	25
2.7. Adi Şirketlerde Kar/Zarar Dağıtımı	27
2.7.1. Adi Şirketlerde Kar Dağıtımı	27
2.7.2. Adi Şirketlerde Zarar Dağıtımı	28
2.8. Yeni Ortak Alınması veya Çıkarılması	29
2.9. Adi Şirketlerde Ortaklığın Sona Ermesi	30
2.10. Adi Şirketlerde Tasfiye İşlemleri ve Aşamaları	31

Bölüm 3	
MUHASEBEDE HESAP KAVRAMI VE TEK DÜZEN	
HESAP PLANI	37
3.1. Kollektif Şirketin Tanımı ve Özellikleri	38
3.2. Kollektif Şirketlerin Kuruluş İşlemleri	39
3.3. Kuruluş İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi	40
3.3.1. Sermaye Olarak Para Konulması	41
3.3.2. Sermaye Olarak Para ve Paradan Başka Varlıkların Konulması	43
3.3.3. Sermaye Taahhütlerinin Kısmen Yerine Getirilmesi	46
3.4. Sermaye Değişikliklerinin Muhasebeleştirilmesi	48
3.4.1. Sermaye Artırılması	48
3.4.1.1. Mevcut Ortakların Sermaye Paylarını Artırması	48
3.4.1.2. Ortakların Kar Paylarının Sermayeye Eklenmesi	50
3.4.1.3. Şirkete Yeni Ortak Alınması	51
3.4.2. Sermayenin Azaltılması	53
3.4.2.1. Mevcut Ortakların Sermaye Paylarının Azaltılması	54
3.4.2.2. Zarar Nedeniyle Sermaye Azaltılması	55
3.4.2.3. Ortaklardan Birisinin Şirketten Ayrılması ya da Çıkarılması Nedeniyle Sermaye Azaltılması	55
3.5. Kollektif Şirketlerde Kar-Zarar Dağıtımı	56
3.5.1. Kar Dağıtımı ve Muhasebeleştirilmesi	56
3.5.1.1. Karın Ortaklara Sermaye Paylarıyla Orantılı Olarak Dağıtılması	57
3.5.1.2. Karın Ortaklara Eşit Dağıtımı	58
3.5.1.3. Ortakların Sermaye Paylarına Faiz Ayrıldıktan Sonra Dağıtım	59
3.5.1.4. Yönetici Ortağa Kardan Prim Verildikten Sonra Kalan Karın Dağıtımı	61
3.5.2. Zarar Dağıtımı	62
3.5.2.1. Zararın Ortaklara Eşit Dağıtılması	62
3.5.2.2. Zararın Ortaklara Sermaye Paylarıyla Orantılı Olarak Dağıtılması	63

Bölüm 4	
ADİ KOMANDİT ŞİRKET	65
4.1. Komandit Şirket Ortak Türlerinin Özellikleri	66
4.2. Komandit Şirket Sözleşmesi	67
4.3. Komandit Şirketin Denetimi	68
4.4. Komandit Şirket Kuruluş İşlemleri	68
4.5. Sermaye Arttırılması	73
4.5.1. Ortakların Sermaye Paylarını Arttırmaları	74
4.5.2. Ortakların Kar Paylarını Sermayeye Eklemeleri	75
4.5.3. Şirkete Yeni Ortak Alınarak Sermaye Miktarının Artırılması	76
4.6. Sermaye Azaltımı	77
4.6.1. Şirket Ortaklarının Sermaye Paylarını Azaltmaları	77
4.6.2. Zararın Tasfiyesi İçin Sermayenin Azaltılması	78
4.6.3. Komanditer Ortaklardan Birinin Çıkması ya da Çıkarılması	79
4.7. Komandit Şirkette Kar Dağıtımı	81
4.8. Komandit Şirkette Zarar Dağıtımı	85
4.9. Komandit Şirkette Tasfiye İşlemleri	85

Bölüm 5	
SERMAYESİ PAYLARA BÖLÜNMÜŞ KOMANDİT ŞİRKETLER	93
5.1. Tanımı ve Özellikleri	94
5.2. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketlerin Kuruluş İşlemleri ve Kuruluş Kayıtları	94
5.2.1. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketlerin Kuruluş İşlemleri	94
5.2.2. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketlerde Kuruluş Kayıtları	96
5.3. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketlerde Sermaye Değişiklikleri	103
5.3.1. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketlerde Sermaye Artırımı	103

5.3.2. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketlerde Sermaye Azaltımı	105
5.4. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketlerde Kar/Zarar Dağıtımı	106
5.4.1. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketlerde Kar Dağıtımı	106
5.4.2. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketlerde Zarar Dağıtımı	118
5.5. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketlerde Tasfiye İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi	120
5.5.1. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketlerde Tasfiye İşlemleri	120
5.5.2. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketlerde Tasfiye İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi	121
5.6. Bölüm Çalışma Soruları	135

Bölüm 6

LİMİTED ŞİRKETLER

LİMİTED ŞİRKETLER	141
6.1. Limited Şirketlerle İlgili Genel Bilgiler	142
6.1.1. Limited Şirketin Tanımı	142
6.1.2. Limited Şirketlerde Ortak Sayısı	143
6.1.3. Limited Şirketlerde Sermaye	143
6.1.4. Limited Şirketlerde Yönetim Organı	144
6.1.4.1. Genel Kurul	145
6.1.4.2. Müdürler	147
6.2. Limited Şirketlerde Kuruluş İşlemleri ve Kuruluş İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi	149
6.2.1. Limited Şirketlerde Kuruluş İşlemleri	150
6.2.1.1. Şirket Sözleşmesinin Hazırlanması	150
6.2.1.2. Kurucular Beyanının Düzenlenmesi	151
6.2.1.3. Tescil	152
6.2.2. Limited Şirketlerde Kuruluş İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi	153
6.3. Limited Şirketlerde Sermaye Artırımı ve Artırılan Sermayenin Muhasebeleştirilmesi	159

6.4. Limited Şirketlerde Sermayenin Azaltılması ve Muhasebeleştirilmesi	165
6.5. Limited Şirketlerde Kar/Zarar Dağıtım İşlemleri	168
6.5.1. Kar Dağıtım İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi	168
6.5.2. Limited Şirketlerde Zarar Dağıtım ve Muhasebeleştirilmesi	185
6.6. Limited Şirketlerde Tasfiye İşlemleri ve Tasfiye İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi	187
6.6.1. Tasfiye İşlemleri	188
6.6.2. Tasfiye İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi	190

Bölüm 7

ANONİM ŞİRKETLER 213

7.1. Anonim Şirketlerin Tanımı ve Özellikleri	214
7.2. Anonim Şirketlerin Kuruluşu ve Sermayesi	216
7.3. Anonim Şirketlerde Ödenecek Sermaye için Gerekli Koşullar	216
7.4. Anonim Şirketlerin Vergi Mevzuatına Göre Sorumluluğu	217
7.5. Anonim Şirketlerde Kuruluş İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi	218
7.5.1. Anonim Şirketlerde Kuruluş İşlemleri	218
7.5.2. Kuruluş İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi	219
7.5.3. Payların Halka Arz Yolu ile Kuruluş İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi	221
7.6. Kar Dağıtım İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi	224
7.6.1. Karın Tespiti ve Kar Kavramları	224
7.6.2. Kar Dağıtım Tablosu	227
7.6.3. Sermaye Artırımı ve Hisse Senedi İhraç Primi	228
7.7. Tasfiye İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi	228
7.7.1. Anonim Şirketlerin İnfisah(Fesih) Sebepleri	229
7.7.2. Anonim Şirketin Sona Ermesi	229
7.7.3. Anonim Şirketlerin Tasfiye Hali	230
7.8. Kâr Dağıtım İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi	231
7.8.1. Kârın Tespiti ve Kâr Kavramları	231
7.8.2. Kâr Dağıtım Tablosu	232
7.9. Anonim Şirketlerde Zarar Mahsubu	240

7.10. Anonim Şirketlerde Tahvil İhracı ve Muhasebeleştirilmesi	241
7.10.1. Tahvil İhracı için Yapılacak Giderlerin Muhasebe Kaydı	241
7.10.2. Tahvillerin Satışa Verilmesi	242
7.10.3. Tahvillerin Satış Kaydı	242
7.10.4. Tahvillerin Nominal Bedelin Altında Satılması	242
7.10.5. Tahvil Faizleri ile İlgili Muhasebe Kaydı	243
7.11. Tasfiye İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi	243
7.11.1. Anonim Şirketlerin İnfisah (Fesih) Sebepleri	243
7.11.2. Anonim Şirketin Sona Ermesi	243
7.11.3. Anonim Şirketlerin Tasfiye Hali	244
7.11.4. Anonim Şirketlerde Tasfiye İşlemleri	246
7.11.5. Tasfiye İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi	247

Bölüm 8

ŞİRKETLERDE BİRLEŞME-DEVİR VE TÜR DEĞİŞTİRME

	251
8.1. Birleşme ve Devir Kavramı	252
8.2. Geçerli Birleşmeler	252
8.3 Vergi Kanunlarında Devir ve Birleşme	253
8.4. İşletme Birleşmeleri (Ufrs-Tfrs-3)	253
8.5. Devir ve Birleşmeyle İlgili Örnekler	254
8.5.1. Şahıs Şirketlerinde Devir-Birleşme İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi	254
8.5.2. Sermaye Şirketlerinde Devir-Birleşme İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi	270
8.6 Şirketlerde Tür Değişirme	286

Bölüm 9

UYGULAMA MONOGRAFİLERİ

287